

Л. О. Семенюк,

учитель початкових класів Шполянського ліцею №2 Шполянської міської ради ОТГ Черкаської області

ЗАГАДКОВИЙ КОСМОС

РОЗРОБКА УЯВНОЇ ГРИ-ПОДОРОЖІ ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Мета: ознайомити дітей з поняттям «космос», з будовою сонячної системи, розширювати початкові уявлення про зірки і планети, сформувати стійкий інтерес до пізнання космічного простору, формувати передумови пошукової діяльності, інтелектуальної ініціативи, прищеплювати любов до рідної планети – Земля.

Обладнання: глобус, портрет Ю.О. Гагаріна, демонстраційні таблиці: «Сонячна система», «Сузір'я», «Місяць», виставка книг на космічну тематику, папір, олівці, «зірочки» з добрими побажаннями для дітей.

Хід гри

Учитель. Доброго дня, юні дослідники! Я не дарма зверталась так до вас, дорогі діти. У ваших маленьких серцях є велика жага до знань. Ви хочете все знати, вміти. А хто з вас любить дивитися на зоряне небо? Люди давно спостерігали за зірками і зробили висновок, що в космічному просторі багато дивовижних речей. Космос завжди хвилював, манив до себе мерехтливим сяйвом зірок. Раніше думали, що **зірки** – це вогники, які хтось запалює на небесах. Зоряне небо викликало у людей захоплення і страх. Тепер ми знаємо, що **зірки** – це розпечені газові кулі, а **планети** – велетенські кам'яні або газові кулі, що обертаються навколо зірок.

А чи знаєте ви, хто здійснив свій перший космічний політ 12-15 серпня 1962 р. на кораблі "Схід-4"?

Інформаційна довідка. Перший космічний політ українця Павла Поповича тривав 2 доби 22 години 57 хвилин. На орбіті **Павло Попович** заспівав [відому пісню](#) на слова українського поета-романтика XIX століття [Михайла Петренка](#) "Дивлюсь я на небо, та й думку гадаю...". Уперше мелодійна українська мова лунала у космосі!

А зараз ми перевіримо, чи можете ви бути справжніми космонавтами і здійснити мандрівку до загадкового космосу. Для цього потрібно розгадати загадки:

- Воду в ріках нагріває, матір-Землю зігріває
(**Сонце**).
- Один пастух багато овець пасе
(**Місяць і зорі**).

Добре, одягаймо космічні скафандри і вирушаймо в подорож.

1 зупинка «Дивовижний космос».

Учитель. Діти, уявіть, що ми покинули нашу рідну планету і опинилися в далекому космосі. Що ж ми там побачили? Ми побачили нашу Сонячну систему. Планети Сонячної системи обертаються навколо Сонця. (Показ демонстраційної таблиці «Сонячна система»).

Сила притягання Сонця не дає планетам розлетітись в різні боки. Наша Земля також обертається навколо Сонця. А ще в космосі ми побачимо зірки. Їх так багато, що навіть не можна полічити! Деякі зірки розташовані певними групами. Вони називаються сузір'ями.

(Демонстрація дітям малюнків найвідоміших сузір'їв).

- У космосі ще є комети. **Комети** – це кулі із льоду, що літають у безмежному космічному просторі.
- Діти, як ви гадаєте, чому ми одягли на себе космічні костюми – скафандри? Так, правильно. У

космосі немає повітря. Яку гарну блакитну планету ми бачимо. Та це ж наша Земля! Давайте наблизимось до нашої рідної планети.

2 зупинка «Земля».

- Із космосу Земля має вигляд блакитної кулі.

(Демонстрація глобусу).

Учитель. Більша частина планети вкрита водою.

Земля – єдина планета в Сонячній системі, на якій є життя. На нашій планеті проживають кілька тисяч народів, які розмовляють п'ятьма тисячами мов. Все живе на Землі утворює оболонку – **біосферу**. До неї входять рослини, тварини, всі живі організми, у тому числі і ми з вами. Давайте відпочинемо і послухаємо казку про нашу Землю.

Казка. Це було дуже-дуже давно. В далекому холодному космосі народилася планета. Вона була дуже самотня. Їй хотілося тепла і світла. Одного разу побачила планета в темряві золотий промінчик. Як вона зраділа! Чимдуж кинулася до такого бажаного світла. Чим ближче вона до нього наближалася, тим світліше і тепліше їй ставало. І ось, нарешті, побачила планета велику мерехтливу зірку. Зірка виблискувала, переливалася, випромінювала тепло і світло. Вирішила планета назавжди залишитись тут.

- Діти, як ви гадаєте про яку планету і зірку говориться в цій казці? Так, про Землю та Сонце. Подарувало Сонце своє тепло Землі. Розтеклися по ній блакитні річки, зашуміли моря та океани. Зародилося життя. Зраділа Земля, коли по ній ступила нога людини. Буде тепер кому обробляти її, дбати про неї. Спочатку так і було. Жила Земля в мирі та злагоді з людиною. Та згодом люди почали нещадно вирубувати ліси, забруднювати повітря. Стало Землі важко дихати. Просить планета у нас допомоги.

- Діти, як можна допомогти Землі? (Відповіді дітей).

Кожен із вас нехай запам'ятає ці заповіді:

1. Люби свою рідну Землю, бо це твій дім.
2. Піклуйся про свою планету, бо вона в нас одна.
3. Не скривдь ні тварини, ні рослини, бо вони теж хочуть жити.
4. Бажай добра іншим і воно повернеться до тебе сторицею.

Пам'ятай! Майбутнє Землі в твоїх руках.

Стоячи на Землі, ми бачили в нічному небі яскраве космічне тіло. Це супутник Землі – **Місяць**. Давайте зробимо зупинку на Місяці.

3 зупинка «Місяць».

- Більшу частину поверхні Місяця займають гори. (Вихователь демонструє зображення поверхні Місяця).

- На супутникові Земля не має ні води, ні повітря. Маса планети у 81 раз менша за масу Землі. Від Землі до Місяця – 384 400 км. На ракеті до нього летіти 3 дні. А якщо іти пішки – 50 років.

Місяць світить не власним світлом, а відбиває сонячне проміння. Це єдина планета, на якій побували люди. Вік Місяця приблизно дорівнює вікові Землі. Давні римляни називали Місяць **«Луна»**. А стародавні греки вірили, що Місяць – це богиня, прекрасна дівчина, сестра бога Сонця. А тепер нам час повертатися додому, бо нас ще чекає вікторина та цікава гра.

Космічна фізкультхвилинка

- Ми в ракету дружно сіли (**імітація**).
- І у космос полетіли (**махи руками**).
- Повз малі планети й зорі (**стрибки**).
- Летимо як метеори (**біг на місці**).
- Обігнали ми комету і вернулись на планету.

Учитель. Діти, ви дізналися багато нового під час нашої уявної мандрівки. Тож давайте проведемо вікторину. Хто правильно відповість на запитання, отримає зірочку із побажанням.

ВІКТОРИНА

1. Як називаються люди, що літають у космос?
2. Хто з українців побував у космосі?
3. Як називається супутник Землі?
4. Що таке сузір'я?
5. Чому Землю називають блакитною планетою?
6. Назвіть космічні тіла.
7. Як називається одяг космонавта?
8. Чому на Місяці не можна дихати?
9. Що таке комета?
10. Назвіть сузір'я.

Учитель. Молодці! Ви були уважними. Хто хоче більше дізнатися цікавого про космос, може взяти в бібліотеці дитячої енциклопедії «Все про космос», «Астрономія», «Наша планета».

- А тепер давайте пограємо в цікаву гру.

Гра «Зустріч з прибульцями».

Учитель. Діти, уявіть, що нашу Землю відвідали прибульці з далеких зірок. Давайте пофантазуємо, який зовнішній вигляд вони мають.

(Розповіді дітей).

- Покажіть жестами, що ви маєте добрі наміри відносно гостей. Розкажіть, щоб ви хотіли отримати в подарунок від космічних прибульців та що б подарували їм? Заспівайте гостям свою улюблену пісню, запропонуйте страви нашої кухні.

- А тепер уявімо, що космічний зонд насправді виявив життя на далекій планеті. У вас є можливість за

допомогою малюнка розповісти інопланетянам про нашу Землю. У вас на парті лежить папір і олівці. Спробуйте намалювати своє послання. Малюнок повинен бути чітким і передати максимум інформації про нашу планету. (Творча робота дітей).

- А тепер покажіть малюнки і розкажіть, що б ви хотіли розповісти про нас інопланетянам.

Підсумок заняття.

Учитель. Чим сподобалася вам наша уявна гра? Я вірю, що серед вас, дорогі діти, є майбутні вчені, дослідники, космонавти. Саме вам відкривати нові зірки та подорожувати на далекі планети. Ви любите читати книги фантастів та дивитися фільми про космічні пригоди. Вам, діти, розгадувати таємниці зоряного неба. Для цього потрібно старанно навчатися, бути допитливими та вірити в наше щасливе майбутнє нашої голубої планети Земля.

Блакитні простори, зелені ліси

—Ніде не знайдеш ти такої краси.

У космосі є ще багато планет,

Немає лишень життя там прикмет.

Ти наша домівка, планета Земля,

Ти гарна і зблизька, красива здала.

Дивуються інші планети всі щиро:

«Яка ж ти, сестричко, блакитно-вродлива!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Железняк Г.В. Найцікавіше про Космос у запитаннях і відповідях [Текст] : для дітей серед. та старш. шк. віку. Харків : Торнадо, 2007. 96 с.: іл. - ISBN 966-635-715-1

2. Паркер С. Наука та космос [Текст] : для молодш. шк. віку; пер. з англ. А. А. Супрун. Київ : Перо, 2007. - 96 с.: іл. (100 запитань і відповідей).

3. Енциклопедія космосу. Промінь, 2023. 352 с.

4. Конспект заняття і довідки. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-dovkilla-cej-zagadkovij-kosmos-464511.html>

Н.В. Коваленко,

учитель початкових класів Смілянської ЗОШ I-III ступенів №10
Смілянської міської ради

МИЛОСЕРДЯ: ЩО ЦЕ ТАКЕ?

РОЗРОБКА ВИХОВНОГО ЗАХОДУ ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

МЕТА: розглянути почуття милосердя та його моральні принципи; проблему гніву та нестриманості; ознайомитись із почуттям егоїзму, роздратування; розкрити корінну їх причину та навчитися позбавлятися; формувати почуття милосердя, співпереживання, співчуття, стриманості та вміння володіти своїми емоціями.

Перебіг заходу

ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ. ОГолошення теми ЗАНЯТТЯ

Вправа «Намалюй емоцію». (Закрити очі, зануритись в себе, уявити себе смайликом, що відчути, намалюйте цей смайлик на листочку).

Вчитель. На цьому занятті пошук скарбів продовжується, нами буде знайдено ще одну перлину, яка наповнить наші серця. Будемо розглядати різні почуття, які притаманні людям, навчимося їх розрізняти, позбавлятися деяких з них або розвивати їх в собі, жити щасливо і радіти життю.

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вправа «Послухай своє сердечко».

Вчитель. Сьогодні у нас заняття особливе тому, що воно має торкнутися не тільки розуму, а найперше – серця. Зачепити струну кожного сердечка, щоб заговорила душа.

Покладіть долоньку на груди і послухайте своє сердечко. Я думаю, воно допоможе вам дати відповідь на такі запитання:

1. Що, саме для вас, означає слово «Милосердя».
2. Як розділити радість і печаль іншої людини?
3. Як співчувати й виявляти милосердя словом і ділом?

Отже, спробуємо знайти відповіді на ці запитання.

Вчитель. Живучи серед людей, спілкуючись з ними, ми бачимо чимало таких, хто потребує нашої участі: допомоги, доброго слова, співчуття. Глибоким змістом наповнене українське прислів'я: «Поділена біда – півбіди, поділена радість – подвійна радість».